

PARAISTEN MUUTTOTUTKIMUS - PSYKOLOGINEN TARKASTELUKULMA

Muuttoliikettä on tutkittu laajasti makrotasolla niin maantieteelliseltä, demografiselta, taloudelliselta kuin sosiologiseltakin kannalta. Psykologinen tarkastelukulma on kuitenkin vielä suhteellisen harvinaisen muuttoliiketutkimuksessa. Tietomme muuttajien mielenterveydestä paikallaan pysyneisiin nähden ovat puutteellisia ja ristiriitaisia. Jotkut tutkijat ovat tulleet siihen tulokseen, että muuttajien psyykinen terveys on huonompi kuin paikallaan pysyneiden (esim. Ødegaard 1932, Mikkola 1978). Toiset taas ovat sitä mieltä, että muuttajat voivat psyykkisesti paremmin (esim. Kleiner & Parker 1965, Malzberg 1969). Lisäksi on tutkimuksia, joissa muuttajien ja paikallaan pysyneiden mielenterveydessä ei ole havaittu eroja (esim. Nagi & Haavio-Mannila 1980, Beiser & Collomb 1981). Kliininen kokemus on antanut jonkinlaisen sormituntuman siitä, että muutto on merkittävä tapahtuma ihmisen elämässä. Emme kuitenkaan tiedä, mitä muutto itse asiassa yksityiselle ihmiselle merkitsee ja minkälaisia seurauksia siitä on lapsille ja aikuisille.

Åbo Akademin psykologian laitoksen opiskelijat Max Latvala, Anita Lind ja Virpi Mäkinen suorittivat opinnäytetyönään tutkimuksen, jossa oli tarkoitus selvittää muuttajavanhempien kokemusta elämäntilanteestaan. Tutkimus suoritettiin Paraisilla. Tämä

kaupunki kuuluu Lounais-Suomen rannikkokuntaan ja siellä on 11 000 asukasta. Elinkeinoelämässä ovat tärkeimmällä sijalla kalkkikaivos ja kalkkitehdas sekä vene-, laiva- ja puutavarateollisuus.

Otoksessa oli mukana sekä suomen- että ruotsinkielisiä vastaajia. Haastateltavilla oli ainakin yksi 0 - 11-vuotias lapsi. Muuttajat olivat muuttaneet Paraisille vuosina 1975-1980 ja olivat syntyneet paikkakunnalla, joka on vähintään 45 km:n päässä Paraisilta. Paikallaan pysyneet olivat syntyperäisiä paraislaisia. Suomenkielisten joukossa otoskoko oli 30 perhettä. Kriteerit täyttäviä ruotsinkielisiä muuttajaperheitä löytyi Paraisilta vain 17 ja niistä kolme kieltäytyi, joten otoskooksi jäi 14 perhettä. Perheissä haastateltiin sekä isää että äitiä ja tuloksia analysoitaessa verrattiin muuttajanaisia paikallaan pysyneisiin naisiin ja muuttajamiehiä vastavasti paikallaan pysyneisiin miehiin.

Haastatteluissa oli tarkoitus tehdä yleiskartoitus vastaajien elämästä. Niinpä kysymykset käsittelivät perhe-elämää, koulua, päivähoitoa, työtä sekä vapaa-aikaa. Muuttajille esitettiin lisäksi kysymyksiä muutosta ja sitä edeltäneestä ajasta. Erityistä huomiota kiinnitettiin asioihin, joita haastateltava piti vaikeina. Näitä nimitetään tässä ongelmiksi. Ongelmien määrän ja vaikeusasteen oletettiin heijastavan sitä, kuinka vaikeana haastateltava koki elämäntilanteensa ja samalla jossain määrin myös hänen mielenterveytensä ylipäättänsä.

Tutkijat olettivat, että muuttajilla olisi enemmän ja vaikeampia ongelmia kuin paikallaan pysyneillä. Lisäksi arveltiin muuttajien ongelmien olevan sisällöltään erilaisia. Näiden asioiden ohella tutkittiin myös, esiintyikö eroja kieliryhmittäin eli oliko suomen- tai ruotsinkielisillä muuttajilla enemmän, vaikeampia tai erilaisia ongelmia.

Muuttajia ja paikallaan pysyneitä verrattiin toisiinsa aluksi useiden taustamuuttujien valossa. Tällaisia olivat mm. tulot, asunnon koko, viihtyminen Paraisilla ja halu muuttaa sieltä pois. Muuttajien ja paikallaan pysyneiden välillä ei havaittu suuria eroja, mihin lienee myötävaikuttanut jo sekin, että otok-

sen valintavaiheessa käytettiin matchausta. Matchausmuuttujia olivat haastateltavien ikä, ammatti, lasten ikä ja 0 - 11-vuotiaiden lasten lukumäärä. Yksi huomattava ero kuitenkin tuli esiin, nimittäin koulutustasossa. Muuttajat olivat selvästi korkeammin koulutettuja kuin paikallaan pysyneet. Tämän ilmiön ovat useat muutkin tutkijat panneet merkille (esim. Hietala 1974, Huuhtanen 1975).

Ongelmien määrä

Muuttajilla oli keskimäärin 4.8 ongelmaa ja paikallaan pysyneillä 4.0 ongelmaa. Muuttajat eivät eronneet merkittävästi sen enempää toisistaan kuin paikallaan pysyneistäkään ongelmien määrän suhteen. Poikkeuksen muodostivat suomenkieliset miehet, joiden joukossa muuttajilla oli enemmän ongelmia kuin paikallaan pysyneillä. Erot koulutustasossa selittivät kuitenkin osittain tämän eron.

Ongelmien vaikeusaste

Ongelmien vaikeusasteen kuvaamiseksi konstruointiin luokitus, jossa vaikeusasteita oli kolme: lievät, keskivaikeat ja erittäin vaikeat ongelmat. Kun haastateltava toi esille jonkin vaikean asian, kysyttiin siitä lisää syventävien kysymysten avulla. Tällaisia olivat mm. "Miten se tulee esiin?", "Kuinka kauan sitä on kestänyt?", "Miltä se sinusta tuntuu?". Tämän syventävän keskustelun avulla määriteltiin vaikeusaste. "Lieviä" olivat ongelmat, jotka haastateltava vain ohimennen mainitsi ja usein kuittasi pikkujuttuina. Ongelma luokiteltiin "keskivaikeaksi", jos haastateltava piti sitä melko hankalana, muttei kuitenkaan katsonut sen haittaavan hänen elämäänsä kovin suuressa määrin. Kysymykseen "Miltä se sinusta tuntuu?" tuli tällöin vastaukseksi esim. "se tuntuu raskaalta", "se huolestuttaa minua" tai "se suututtaa". "Erittäin vaikeita" olivat ongelmat, jotka haittasivat haastateltavan elämää paljon. Haastateltava kuvasi niitä esim. sanoin "se vie ihan yönunen" tai "se on kertakaikkiaan inhottavaa".

Vastaajilla oli keskimäärin 2.7 lievää ja 1.5 keskivaikavaa ongelmaa. Näiden kohdalla muuttajat eivät eronneet paikallaan pysyneistä. Sen sijaan erittäin vaikeiden ongelmien määrässä oli eroja. Suomenkielisillä muuttajilla oli niitä enemmän kuin paikallaan pysyneillä, naisilla keskimäärin 0.83 (vrt. paikallaan pysyneet naiset: 0.17) ja miehillä 0.33 (vrt. paikallaan pysyneet miehet: 0.07). Erot ovat tilastollisesti merkitseviä 0.05-tasolla. Tämä tukee sitä oletusta, että muuttajat kokevat elämäntilanteensa vaikeampana kuin paikallaan pysyneet. Ruotsinkielisten kohdalla sen sijaan ei vastaavia eroja tullut esiin, eivätkä myöskään suomen- ja ruotsinkieliset muuttajat eronneet toisistaan ongelmien vaikeusasteen suhteen.

Ongelmien laatu

Ongelmien laatua pyrittiin selvittämään tarkastelemalla, millä alueilla ongelmat tulivat esiin. Tätä tarkoitusta varten konstruoiitiin ongelmaluokitus, jossa oli neljä pääluokkaa: perheongelmat, päivähoito- ja kouluongelmat, työongelmat sekä fyysis-sosiaaliseen ympäristöön liittyvät ongelmat. Nämä pääluokat jaettiin vielä alaluokkiin, joita oli kaikkiaan 18. Seuraavassa käsitellään ongelmien laatua pääluokittain. Päivähoitoon ja kouluun liittyviä ongelmia ei tässä oteta esille, koska ne olivat hyvin harvinaisia eikä niiden kohdalla havaittu eroja eri ryhmien välillä.

Perheongelmat

Kun perheongelmia tarkasteltiin pääluokkana, ei löydetty eroja muuttajien ja paikallaan pysyneiden välillä. Sen sijaan kävi ilmi, että ruotsinkielisillä paikallaan pysyneillä miehillä oli enemmän ongelmia alaryhmässä, jonka sisältönä oli vaimon sidonnaisuus kotiin, liikkavastuu ja miehen liiallinen poissaolo kotoa. Ruotsinkieliset muuttajamiehet taas kokivat enemmän riitoja ja ärtymistä suhteessaan vaimoonsa. Lisäksi he kokivat tämänkaltaiset ongelmat vaikeampina kuin paikallaan pysyneet miehet. Vaikutti siltä, että kum-

mankin ryhmän miehet panostivat paljon työhönsä. Paikallaan pysyneet miehet asetuivat vaimojensa asemaan ja osasivat katsoa omia työmatkojaan ym. poissaolojaan myös vaimon näkökulmasta. Muuttajamiehille tämä lienee ollut vaikeampaa, koska heiltä kului paljon voimia uuteen työpaikkaan tutustumiseen ja sopeutumiseen. Ruotsin- ja suomenkieliset muuttajat eivät juuri eronneet toisistaan perheongelmien suhteen. Ainoana erona havaittiin, että suomenkieliset muuttajamiehet kokivat vanhempi-lapsisuhteeseen liittyvät ongelmansa (esim. nukkumaanmenovaikeudet, riidat, lapsen uhma, itsepäisyys) vaikeampina kuin ruotsinkieliset muuttajamiehet.

Työongelmat

Suomenkielisillä paikallaan pysyneillä naisilla oli keskimäärin 1.4 ja muuttajanaisilla 0.73 työongelmaa. Ero on tilastollisesti merkitsevä 0.05-tasolla. Ero kuitenkin pieneni, kun naisten koulutustaso otettiin huomioon. Työongelmia edelleen analysoitaessa havaittiin, että suomenkielisillä paikallaan pysyneillä naisilla oli työssään vaikeampia psykisiin aspekteihin liittyviä ongelmia (esim. stressi, huono henki työpaikalla, irtisanomisriski).

Ruotsinkielisillä paikallaan pysyneillä naisilla oli keskimäärin 1.29 ja muuttajanaisilla 0.29 työongelmaa. Tämäkin ero on tilastollisesti merkitsevä ($p < 0.05$). Lisäksi ruotsinkieliset paikallaan pysyneet naiset kokivat työongelmansa vaikeampina kuin muuttajanaiset. Myös heillä oli vaikeampia ongelmia työn psyykkisten aspektien suhteen.

Ylläolevien tulosten taustalla saattaa olla se, että paikallaan pysyneet naiset olivat olleet samassa työpaikassa kauemmin ja näin ehkineet kokea siellä enemmän ja pysyvämpiä vaikeuksia kuin muuttajanaiset suhteellisen uusissa työpaikoissaan.

Muuttajamiehillä oli paikallaan pysyneitä miehiä enemmän vaikeuksia työtovereidensa kanssa. Suomenkielisillä tätä eroa selittivät osittain koulutuserot. Koska muuttajamiehillä ei ollut vielä paljon tuttavuuksia paikka-

kunnalla ja koska työ oli heille tärkeä (olivat he useimmiten muuttaneet Paraisille ammattuuralla edetäkseen), rasittuivat työpaikan ihmissuhteet erityisen paljon ja olivat näin konfliktiriskin lataamia. Paikallaan pysyneillä miehillä oli sosiaalisia kontakteja myös työn ulkopuolella, eivätkä he näinollen kohdistaneet työtovereihinsa yhtä suuria odotuksia.

Ruotsin- ja suomenkieliset muuttajat eivät eronneet toisistaan työongelmien suhteen.

Fyysis-sosiaaliseen ympäristöön liittyvät ongelmat

Ympäristöön liittyvät ongelmat koskivat joko ulkoisia olosuhteita (esim. Paraisten ulkoilmamahdollisuuksia, luottamushenkilöiden toimintaa, liikkeiden palvelutasoa) tai ihmissuhteita (kielioloja, ympäristön asenteita, sosiaalisia kontakteja). Suomenkielisillä muuttajilla oli tällaisia ongelmia enemmän kuin paikallaan pysyneillä. Miesten kohdalla ero oli erittäin merkitsevä ($p < 0.001$). Suomenkieliset muuttajanaiset kokivat nämä ympäristöön liittyvät ongelmat myös vaikeampina kuin paikallaan pysyneet naiset. Lisäksi tuottivat ympäristön heitä kohtaan osoittamat asenteet heille enemmän huolta. Myös sosiaalisissa kontakteissa oli suomenkielisillä muuttajanaisilla enemmän ja vaikeampia ongelmia kuin paikallaan pysyneillä naisilla. Muuttajanaiset kärsivät ystävien puutteesta ja siitä, että heidän oli vaikea luoda kontakteja toisiin paraislaisiin.

Paitsi paikallaan pysyneistä naisista erosivat suomenkieliset muuttajanaiset myös ruotsinkielisistä kanssaisaristaan: heidän fyysis-sosiaaliseen ympäristöön liittyvät ongelmansa olivat vaikeampia kuin ruotsinkielisten muuttajanaisten vastaavat ongelmat.

Suomenkielisille muuttajamiehille tuottivat kieliolot enemmän ja vaikeampia ongelmia kuin paikallaan pysyneille miehille. Ero ongelmien määrässä kuitenkin heikkeni, kun koulutuserot huomioitiin. Kun suomen- ja ruotsinkielisiä muuttajamiehiä verrattiin, havaittiin myös tällöin suomenkielisillä muut-

tajamiehillä enemmän ongelmia kieliolojen kanssa.

Suomenkieliset muuttajat kokivat siis enemmän vaikeuksia suhteessaan ympäristöönsä kuin paikallaan pysyneet. Tämä tulos tuntuu luonnolliselta ja tukee arkikäytystämme muuttajien tilanteesta. Tulopaikkakunta katuineen, liikkeineen ja virastoineen on outo. Tuttavia ja ystäviä ei paikalla kunnalla yleensä ole ja niiden hankkiminen ei aina käy aivan helposti. Nämä ongelmat ovat muuttajille varsin todellisia.

On merkillepantavaa, että ruotsinkieliset muuttajat eivät eronneet paikallaan pysyneistä ympäristöön liittyvien ongelmien suhteen. Osittain tätä selittää se, että ruotsinkielisille eivät kieliolot olleet niin vieraita kuin suomenkielisille (n. 60 % Paraisten väestöstä puhuu äidinkielenään ruotsia). Tätä tukee sekin, että suomenkielisillä muuttajamiehillä oli enemmän kielioloihin liittyviä ongelmia kuin ruotsinkielisillä muuttajamiehillä.

Suomenkielisille muuttajanaisille eivät kieliolot tuntuneet tuottavan erityistä huolta. Heidän ongelmansa liittyivät ympäristöön yleensä, ympäristön asenteisiin ja ystävyys-suhteisiin. Asenteisiin liittyvät ongelmat voivat johtua yksinkertaisesti siitä, että ympäristö todella suhtautui suomenkielisiin muuttajiin nurjamielisemmin kuin ruotsinkielisiin muuttajiin. Kielivaikkeudet lienevät olleet mukana myös sosiaalisiihin kontakteihin liittyvissä ongelmassa, mutta tuskin selittävät niitä kokonaan. Uusien ihmissuhteiden luomisessa on aina omat vaikeutensa, varsinkin jos muuttaa hyvin kaukaa ja hyvin erilaisesta kulttuurista. Mainittakoon, että suomenkieliset muuttajat olivat lähtöisin kauempaa (Keski- ja Pohjois-Suomesta) kuin ruotsinkieliset muuttajat, jotka tulivat pääosin Etelä-Suomesta ja Pohjanmaalta.

Taustamuuttajien merkitys

Muuttajien, etenkin suomenkielisten, kokemukset elämäntilanteestaan siis erosivat saman kieliryhmän paikallaan pysyneiden kokemuksista. Asiaan haluttiin antaa lisävalais-

tusta tarkastelemalla minkälaiset ominaisuudet luonnehtivat niitä muuttajia, jotka voivat paremmin tai vastaavasti huonommin. Tällöin kävi ilmi, että eri taustamuuttajat korreloivat ongelmien kanssa hyvin eri tavoin miehillä ja naisilla ja eri kieliryhmissä. Muuttajat olivat tässä mielessä hyvin heterogeeninen joukko, eikä selvää jakoa "hyvinvoiviin" ja "huonostivoiviin" voinut tehdä.

Eräät taustamuuttajat osoittautuivat muita tärkeämmiksi. Eräs tällainen oli asumisaika. Suomenkieliset muuttajanaiset voivat sitä paremmin, mitä kauemmin he olivat asuneet Paraisilla. Tämän tuloksen voi selittää siten, että asumisajan pidentyessä kulttuurishokki pieneni, ympäristö alkoi käydä tutuksi ja ongelmat samalla vähenivät. Ruotsinkielisillä muuttajanaisilla oli sen sijaan sitä enemmän ongelmia, mitä kauemmin he olivat asuneet paikkakunnalla. Sama ilmiö esiintyi ruotsinkielisillä muuttajamiehillä työongelmien määrässä. Tämän voi selittää kulttuurinvaihtoteorian avulla. Sen mukaan muuttaja joutuu uudessa ympäristössään läpikäymään vähittäisen, vaivalloisen identiteetinvaihdoksen, jolloin hän luopuu entisistä normeistaan, rooleistaan ja käyttäytymistavoistaan omaksuakseen uusia, tuloaikkakunnalla vallitsevia tapoja persoonallisuutensa osaksi. Ruotsinkieliset muuttajat kokivat mahdollisesti Paraisilla tällaisen muutoksen ja siitä aiheutuvat vaikeudet kasvoivat ajan, so. identiteetinvaihdoksen etene-
misen myötä.

Tulot korreloivat kokemusten kanssa siten, että mitä alhaisemmat tulot vastaajalla oli, sitä enemmän hänellä oli ongelmia. Myös aikaisempien työpaikkojen eli työpaikanvaihdosten runsaus oli yhteydessä ongelmien suureen määrään. Enemmän ongelmia oli niinkään niillä muuttajilla, jotka sanoivat kaivanneensa lisätietoa Paraisista ennen muuttoa. Tuloksen tulkintaa vaikeuttaa se ettei tiedetä, olivatko vastaajat etsineet tie-

toa löytämättä sitä vai eivätkö he olleet edes yrittäneet saada tietoa Paraisista. Edellisessä tapauksessahan voisi vetää sen johtopäätöksen, että muuttajien tilannetta voisi helpottaa lisäämällä tiedonsaantimahdollisuuksia. On kuitenkin myös mahdollista, että se lisätiedontarve, jonka muuttajat haastattelutilanteessa ilmaisivat, oli eräänlainen jälkirationalisointi: "Jos olisin tiennyt, minkälaisia vaikeuksia oli odotettavissa, en olisi lainkaan muuttanut".

Kirjallisuus:

- Beiser, M. & Collomb, H.: Mastering change: Epidemiological and Case Studies in Senegal, West Africa. *American Journal of Psychiatry*, 1981, 138; 4, s 455-459
- Hietala, K.: Muuttohalukkuus ja informaatio. Työvoimaministeriö, Siirtolaisuustutkimuksia 7, Helsinki 1974
- Huhtanen, P.: Muuttajan muutokuva ja sopeutuminen. Työvoimaministeriö, Monistettuja tutkimuksia 11, Helsinki 1975
- Kleiner, R.J. & Parker, S.: Goal striving and psychosomatic symptoms in a migrant and non-migrant population. Teoksessa: Kantor, M.B.: *Mobility and Mental Health*. Springfield, Illinois, C.C. Thomas, 1965
- Malzberg, B.: Are Immigrants Psychologically Disturbed. Teoksessa: Plog, Stanley, C. & Edgerton, R. B. (eds.): *Changing Perspectives in Mental Illness*. Los Angeles, Holt, Rinehart and Wiston Inc., 1969
- Mikkola, S.: Kartoitus maassamuuton ja mielen-terveyden välisistä yhteyksistä Uudenkaupungin seudun terveyskeskuksen asiakasaineistossa. Teoksessa: Maassamuutto ja mielen-terveys. Suomen mielen-terveysseura, Helsinki 1979
- Nagi, Z.S. & Haavio-Männilä, E.: Migration, Health Status and Utilization of Health Services. *Sociology of Health and Illness*, 1980, 2; 2, s. 174-193
- Ødegaard, Ø: Emigration and Insanity: A study of mental disease among the norwegianborn population of Minnesota. *Acta Psychiatria et Neurologica*, 1932, Suppl. 1-4, Copenhagen

Summary

Migration has been studied extensively from the standpoint of, for instance, economics and sociology, but less attention has been paid to the psychological factors involved. What knowledge we have of the mental health of migrants is deficient and inconsistent. Aware of this deficiency, a group of psychology students from Åbo Akademi made a study of the experiences of the parents of migrant families. The study was carried out in Parainen, a bilingual town with 11,000 inhabitants on the southwestern Finnish coast. Of greatest importance to the local economic life are a limestone quarry and lime works as well as boat- and shipbuilding enterprises and woodworking plants. The subjects included both Finnish- and Swedish-speaking parents with at least one child under 12 years of age. Matching was used at this stage, for which reason the groups were very much the same, excepting the educational level, which was appreciably higher among the migrants than the people who had not moved.

In all the families, both the father and the mother were interviewed, and the questions concerned family life, school, day care, work and leisure as well as, in the case of the migrants, migration and the premigratory period. Special attention was given to matters that the interviewees regarded as difficult. Such matters are herein referred to as 'problems,' and their number and degree of difficulty were supposed to reflect the subjects' state of psychic health.

The migrants did not differ significantly from the locals with respect to the number of their problems, but there were differences in degree of difficulty experienced. The problems were rated as 'slight,' 'moderately difficult' and 'very difficult.' Finnish-speaking migrants had more 'very difficult' problems than the locals. These problems, which were so troublesome as to disturb the course of everyday life perceptibly, made it harder for the migrants than for native inhabitants to cope with the situations of life.

The nature of the problems was examined by dividing them into 18 different categories. These were, further, combined into four main classes: 'family problems,' 'day-care and school problems,' 'work problems' and 'problems connected with the physical-social environment.'

The family problems were roughly alike numerically and as regards degree of difficulty for both migrants and locals. The experience of the Swedish-speaking men with married life was different, however, in that the migrant husbands experienced more discord in their matrimonial relations, whereas the husbands among the locals regretted more their own absences and the consequent confinement of the wives to their homes.

The migrant women experienced fewer problems in their work than the local women. The anxieties of the latter were connected especially with the psychic aspects of their work (for example, stress). As for the men, on the other hand, a difference of another kind emerged: the male migrants had more difficulties with their fellow workers.

The problems connected with the physical-social environment brought to the fore the most differences between the migrants and the local subjects. The Finnish-speaking migrants experienced their relations with their environment as more difficult than did the long-time local residents. What caused the migrant women concern in particular were the attitudes of the people around them and the lack of social contacts. The male migrants, again, spoke of problems connected with the local language conditions. It is noteworthy that among the Swedish-speaking subjects no differences of the foregoing kind appeared between the migrants and the native inhabitants. Contributing factors were probably, on the one hand, the language situation in the Parainen area — 60 % of the inhabitants speak Swedish as their mother tongue — and, on the other hand, the fact that the Swedish-speaking migrants had come from considerably closer to their new homes than the Finnish-speaking ones.

Comparisons were also made between the Finnish- and Swedish-speaking migrants, but they did not differ much from each other. Nearly all the differences to emerge were connected with environmental problems. The Finnish-speaking migrants experienced more difficulties in their relations with their environment than the Swedish-speaking migrants did.

It was attempted to determine by means of background variables what factors were connected with the number, nature and degree of difficulty of the problems — or, in other words, what sort of migrants most likely experience psychological "indisposition." The background variables correlate, however, in very different ways in different groups, and it was not possible therefore to point out any clear-cut risk factors. The number of problems seemed to be bound up most distinctly with earnings, changes of jobs and the need for information — or, the lower the earnings, the larger the number of jobs held and the clearer the need for additional information about Parainen prior to moving there, the more problematical was the migrant's situation at the time of the interview. The experience of the women migrants was influenced by the period of residence. The longer they had resided at Parainen, the better did the Finnish-speaking migrants of the female sex feel. By contrast, the longer the Swedish-speaking migrant women had lived in the community, the

more were they burdened with problems.

Quantitatively, the migrants did not have more problems than the locals. They did, however, have more very difficult problems, which made it harder for them to cope with the situations of life than was the case with the locals. Most clearly did the migrants differ from the locals with respect

to the nature of their problems. The migrant women had more difficulties in their relations with the environment while the local women had more worries connected with their work. The male migrants also had problems related to their environment, in addition to which they experienced difficulties in their relations with fellow workers.
